

ИЗВЕШТАЈ ОД СЛЕДЕЊЕТО НА МЕДИУМСКИТЕ СОДРЖИНИ

16 април - 7 мај 2016

ДЕТАЛНА АНАЛИЗА
од следењето на медиумските содржини преку Механизмот
за набљудување и реакција при Институтот за комуникациски студии
(период: 16 април - 7 мај 2016)

5. ТВ21 (на македонски јазик)

Прва недела (16 – 22 април 2016)

ТВ 21 во вестите на македонски јазик во периодот од 16 до 22 април објави вкупно 102 прилози за политичките настани. Најголем број прилози се објавени за: изборите и политичката криза (23 прилози), за протестите (21 прилог), за аболицијата (14 прилози), за суспендирањето на одлуките на министрите од опозицијата (3 прилози), за работата на СЈО (3 прилози), за владини проекти (2 прилози), за активностите на опозицијата (2 прилози), за односите Грција- Македонија (3 прилози), за медиумите (1 прилог) и други теми.

Во два прилози кои се однесуваат на активности на владини функционери има позитивен тон на известување (17 април „Тодоров 100 кофинансирани специјализации за невработени“, 18 април „Ќе се менува изгледот на Старата чаршија Кучи: Да уживаме во овој убав ден“).

Коментари и оценки во вестите: Телевизијата неделаваш покриваше многу различни теми. Кај актуелните настани, како изборите, аболицијата и протестите телевизијата известуваше избалансирано без нагласен новинарски став, ниту во прилозите, ниту во најавите. Во овој период објавени се 12 анализи кои произлегуваат од дневните настани: (16 април „Има ли услови за избори на 5 јуни?“ 22 април „Персонални санкции за политичката елита Виена пропадна-Обрачот за Македонија се потесен“, 17 април „Аболиција Рауфи: Иванов да ги помилува лицата од монтираните случаи“, 19 април „Безбедност на протестите Експерти: Непотребно е зголеменото полициско присуство“, „21 април Протести и контрапротести Повик за избегнување на насилството“) со соочување на спротивставени мислења на експерти. Телевизијата објави два прилози во кои се промовираат одредени владини проекти, и исто толку (2) во кои беа презентирани ставовите на опозицијата, и двата се критика на одредена владина политика: 17 април „Кире Наумов: Измените на Законот за ДДВ треба да паднат на Уставен суд“, 20 април „Кирацовски обвинува: Се врши политички притисок врз вработени во Охрид“). Беа објавени и два прилози кои се од интерес посебно на албанската заедница - спогодбата преминувањето на границата со Косово со лични карти и средбата на министерот за економија од редовите на ДУИ со претставници на оваа партија.

Користење извори: Во 53 прилози користен е само еден извор. Во 19 прилози се соочуваат две мислења, но во 14 од нив тие се на исто стојалиште. Во 16 прилози има соочени три или повеќе мислења, при што подеднакво во по 8 тие се единствени, а во исто толку тие се контра – ставови. Во 10 прилози, новинарот не посочува конкретен извор, но информацијата не е манипулативна туку информативна.

Директни обраќања: Во вестите на македонски јазик на оваа телевизија, во анализираниот период се објавени вкупно 9 обраќања. Забележително е дека тие во најголем број се изјави на лидерти на албанските политички партии: по две изјави се на лидерот на ДУИ Ахмети и на лидерот на Движењето за реформа во ДПА Села, додека по една изјава на лидерите на ДПА Тачи, на НДП Мемети, на на Унитети Острени. Две изјави се објавени и од лидерот на СДСМ Заев.

Аудиовизуелна презентација: Единствен случај што може да се смета за манипулативно презентирање е од 17 април „Годоров: 100 кофинансирани специјализации за невработени“, каде соопштението е пренесено без дистанца.

Втора недела (23 – 28 април 2016)

ТВ 21 во вестите на македонски јазик во периодот од 23 до 28 април објави вкупно 88 прилози за политички настани. Најзастапени беа темите во врска со предвремените избори (17 прилози), протестите (11 прилози), аболицијата од претседателот Иванов (5 прилози), најавите за можни санкции поради политичката криза (3 прилози), Специјалното јавно обвинителство заедно со случајот Крпач (3 прилози), за активностите на опозицијата (3 прилози), проектите на Владата (2 прилози), ситуацијата со бегалците (2 прилози) и други теми. Во ниту еден од прилозите нема изразен став на новинарот.

Коментари и оценки во вестите: Со тоа што бројот на прилози со нагласен новинарски апологетски и демонизирачки став отсуствува, може да се заклучи дека телевизијата за актуелните настани известувала избалансирано, а аналитичките прилози се со неутрална критика, преку користење повеќе спротивставени ставови за одредено прашање.

Оваа недела, во вестите на македонски јазик се објавени два прилози поврзани со активности на Владата (поврзување на катастарот на Македонија и Албанија и за индустрискиот раст во земјата), но во ниту еден од нив нема ниту фаворизирачки, ниту демонизирачки новинарски став. Темите во 9 анализи објавени неделава се однесуваат на актуелните настани: 23 април „Невладините организации и протестите Граѓанското општество не може да ги надмине етничките бариери“, 24 април „Предупредувања за санкции Политичките партии со различни коментари“, 26 април „ЕУ притиска за решение Датумот на изборите - жешка тема“, 26 април „Светска банка Заеми за општините во Македонија само по избори“.

Три прилози се однесуваат на активностите на претставници на опозицијата и тоа се критики за работата на Владата (25 април „Нови прозивки на Николовски Незаконско работење во Агенцијата за развој на земјоделството“, 26 април „Кире Наумов И денеска не задолжија со нови 1,2 милиони евра“, 26 април „Кирацовски: Груевски со сомнителни тендери Милиони евра за фирми блиски до власта“).

Користење на извори: Во Најголем број од прилозите 28 користен е само еден извор. Во 23 прилози се посочуваат два извори од кои во 14 тие се со единствено гледиште, додека во 4 изворите се со спротивставени ставови. Во 6 прилози има три или повеќе извори, од кои во 4 тие се со различни гледишта. Во 11 прилози не се посочува изворот на информацијата, но таа не е со манипулативна содржина.

Директни обраќања: Во вестите се објавени вкупно 7 обраќања и тоа по едно од лидери на различни политички партии: Стојанче Ангелов, Зоран Заев, Фиат Цановски, Павле Трајанов, Јове Кекеновски, Никола Груевски и Здравко Савески (Левица).

Нема аудиовизуелна манипулација

Трета недела (2 – 7 мај 2016)

Во анализираниот период од 5 дена, телевизијата ТВ21 во вестите на македонски јазик објави вкупно 79 прилози кои се однесуваат на актуелни политички настани и актери. Најголем фокус е ставен на предвремените парламентарни избори (13 прилози), на протестите и контрасобирите (11 прилози), аболицијата (6 прилози), работата на СЈо и случајот Крпач и Транспортер (5 прилози), влијанието на политичката криза врз економијата (4 прилози плус 2 за задолжувањето), можните санкции од ЕУ (3 прилози), протестот на затворениците (3 прилози), мигрантската криза (2 прилози), опозицијата 1 прилог како и медиумите еден прилог и други теми. Оваа недела телевизијата објави и 6 прилози кои обработуваат теми од интерес на албанската заедница (судењата за Диво насеље, 15 години од настаните во Слупчане и внатрешните избори во НДП).

Коментари и оценки во вестите: Во ниту еден од објавените прилози нема изразен новинарски став, ниту фаворизирачки ниту демонизирачки кон субјектот за кој се известува. Известувањето е избалансирано, со благ критички тон, посебно во темите кои се од интерес на албанската заедница (2 мај „Липково 15 години по вооружениот конфликт Жителите: Немаме елементарни услови за живот“, 7 мај „Клик Плус“ дебата „Диво насеље“ - една година потоа“). Темите се покриваат преку вести или извештаи и анализи (7 оваа недела), во кои се анализираат разни аспекти на актуелните настани : 2 мај „Експерти: Безбедносната состојба алармантна? Ангелов: Граѓаните сакаат живот без страв“, 4 мај „НБРМ ја затега монетарната политика Економисти: Ова е сигнал дека НБРМ ќе го брани денарот“, 6 мај „Пазарите полупразни Намалена ли е куповната моќ на граѓаните?“).

Протестите на платформата Протестирам и здружението ГДОМ се следат секојдневно, но тука се забележува неизбалансираност, бидејќи информациите за протестите против аболицијата од претседателот Иванов се поприсутни во вестите.

Користење извори: Најголем број од прилозите се без прецизно наведен извор на информацијата (20). Ова најмногу се должи на тоа што на 4 мај, веројатно до технички причини (не беше наведено) вестите беа главно најава – вест што ги читаше презентерот.

Во 11 прилози има два извори, но во 8 тие се поклопуваат во ставовите, додека во 14 прилози има три или повеќе изјави, а во 7 тие се спротивставени, додека во исто толкав број тие се идентични.

Директни обраќања: Во анализираните пет дена телевизијата објави само две изјави на партиски лидери – по едно на лидерот на Достоинство Ангелов и на НДП Вејсел Мемеди.

Аудиовизуелна презентација: Нема аудиовизуелна манипулација.

6. ТВ21 (вести на албански јазик)

Прва недела (16 – 22 април 2016)

Телевизијата во известувачкиот период емитуваше 84 прилози во врска со политички теми и субјекти. За протестите е емитуван 21 прилог, уште 14 прилози за аболицијата и 5 за други аспекти од политичката криза, потоа 14 прилози за предвремените избори, 4 прилози за активностите на Специјалното јавно обвинителство и 6 прилози за теми од интерес на Албанците. Има и 5 прилози за препукувања меѓу министрите на СДСМ и на ВМРО-ДПМНЕ.

Два од емитуваните прилози се критички кон Владата, а еден е позитивен за ДУИ.

Коментари и оценки во вестите: Аболицијата и кризата предизвикана од неа го заземаат речиси целиот простор на вестите на телевизијата (16 април: „После Скопје и Битола, протести и во Струмица“), но се известува и за меѓународните реакции (16 април: „Хан: без фер избори, ЕК нема да ја признае идната Влада“), како и реакциите на самите протести (17 април: „СДСМ вели Македонија е на нозе во одбрана на уставниот поредок“; 18 април: „Продолжува револтот по улиците, протести во неколку градови“). Барањето решение за политичката криза е исто така во фокусот (18 април: „ЕУ го потврди состанокот во Виена“), но и нејзиниот ефект врз целото општество (19 април: „Амнестија од Иванов бараат затворениците и се закануваат со радикализација на револтот“).

На 20 април се пренесуваат изјавите на Заев дека за СДСМ да оди во Виена треба „Иванов да ја укине аболицијата наредена од Груевски и да се одложат изборите“, но и одговорот од Трајко Вељаноски дека нема можност да се повика Собранието. Емитувана е и пораката од Ахмети дека „на Албанците им дошло преку нос од партиските интереси на ВМРО-ДПМНЕ и на СДСМ“. Но покриени се и меѓународните пораки до Иванов, „со помилувањето го поткопавте владеењето на правото“. Загриженоста од можен судир исто така беше тема во медиумо (21 април: „Скопје денеска е арена, полицијата подготвена за протестите на двата блока“). Во врска со најавениот собир на Албанците, се вели дека не е во нивни интерес да протестираат без претходен договор со СДСМ. Сепак и нивната активност се покри следниот ден (22 април: „Црвено-црн протест пред Собранието, со барање за

бинационална држава, за службен албански на целата територија, за дефинирање нова држава“). Продолжи и следењето на т.н. шарена револуција.

Во врска со новиот случај од Специјалното јавно обвинителство се пренесуваат основните информации (21 април: „Уривањето на Космос е нарачано од Груевски“), но и неговата реакција дека СЈО ма чиста партиска реторика, како и ставот на СДСМ дека Македонија е во криза за Груевски да не оди во затвор.

Се пренесуваат и критички информации кон Владата (19 април: „Ново задолжување од 3,2 милиони евра од домашните кредитори“; 20 април: „Македонија со најлоша позиција во регионот според Репортери без граници“).

Користење на изворите: Беа емитувани 31 прилог со еден извор и 10 прилози со два и повеќе извори, но со единствена позиција на изворите, а преостантите 36 се со различни или спротивставени ставови на изворите.

Директни обраќања: Има по едно директно обраќање од лидерите на СДСМ Зоран Заев, на ДУИ Али Ахмети и на ДПА Мендух Тачи, и од лидери на помали партии на Албанците.

Аудиовизуелна презентација: Не е забележана манипулативна аудиовизуелна презентација.

Втора недела (23 – 28 април 2016)

Телевизијата ТВ 21 во вестите на албански јазик објави 65 прилози кои се однесуваат на политичките субјекти, од кои: за аболицијата (13 прилози), за протестите (15 прилози), за изборите (8 прилози), за медиумите (4 прилози), за работата на СЈО (3 прилози). Пет (5) од прилозите се на теми од интерес на албанската заедница, додека во два (2) прилози има фаворизирачки став кон владината политика, додека еден е со критички тон. Во 4 прилози, е презентиран критичкиот став на опозициски претставници за работењето на Владата.

Коментари и оценки во вестите: Телевизијата неутрално критички известува за кризата предизвикана од аболицијата и протестите против неа: “Шарената револуција, герила- акција за боење на барокот“ (23 април), “Протестирам оди кон радикализација на револтот, ГДОМ против вандализмот на улици“ (24 април), “Протестот во 12 - от ден, демонстрантите не се откажуваат од шарената револуција“, “Приведен Савевски од “Левица“, полицијата ги следи тие што мислат поинаку“ (25 април), “ХК бараат да не се ограничи слободата на протести“ (26 април).

На темата политичка криза и избори се пренесуваат ставовите за евентуални санкции од ЕУ и САД против претставници на власта и владејачката партија (“Најавите за санкции од ЕУ и САД, тешки денови за Македонија, предвидуваат аналитичарите“ од 24 април), како и радикални ставови од здруженија кои за кризата ја обвинуваат меѓународната заедница (Македонски манифест: за кризата во Македонија ја обвинуваат меѓународната заедница“ 25 април). Се пренесува и анализата “Битка до смрт, наместо договор“ на германскиот весник “Франкфурт Алеманге Цајтунг“ (26 април), и ставот на австриски експерт за балканот, “Груевски или на власт или во затвор“ (27 април).

Се следат и препукувањата околу датумот на избори: „Датумот на изборите, ЕУ инсистира лидерите во Скопје да најдаат решение“ (26 април), “СДСМ велат изборниот список не е прочистен“ , „ВМРО: СДСМ продолжува да ги избегнува изборите“ (27 април), “МОСТ и Цивил со еден став, нема услови за веродостојни избори на 5 јуни“ (28 април).

Се следи и работата на СЈО и препукувањата на партиите околу неговата улога, посебно во врска со убиството во Капиштец на еден од помилуваните од списокот на Иванов: “СЈО има сомнежи за самоубиството на Крпач, има докази дека е вршен притисок врз него“ (28 април). Од темите од интерес на албанската заедница се известува за поставувањето на споменици на албански дејци во центарот на Скопје (25 април). Во контекст на кризата има аналитички прилог, „Граѓанското општество не може да ги надмине етничките бариери“ (23 април), а во прилогот за протестот на

Албанците пред Собрание од Движењето за реформи во ДПА на Села на кризата и се дава етнички предзнак (24 април).

Во прилогот „Груевски со сомнителни тендери, милиони евра за компаниите блиски до власта“ се критикува владината политика. Телевизијата го пренесе и извештајот на МОДЕМ, каде се наведува дека “ТВ21 известува на неутрален-критички начин“, за разлика од “провладините медиуми како Сител, Канал 5 и др“, (28 април).

Користење на изворите: Во 24 прилози се користи еден извор, додека во 15 прилози се цитираат со два и повеќе извори, но со единствена позиција на изворите.

Директни обраќања: Има по едно директно обраќање од Груевски и Заев.

Аудиовизуелна презентација: Нема манипулативна аудиовизуелна презентација.

Трета недела (2 – 7 мај 2016)

Телевизијата во известувачкиот период во вестите на албански јазик емитуваше 76 прилози во врска со политички субјекти, процеси или состојби. Најзастапени беа темите поврзани со аболицијата од претседателот Иванов (15 прилози), потоа протестите (13 прилози), економските последици од кризата (6 прилози), изборите (6 прилози), Специјалното јавно обвинителство (4 прилози), медиумите (4 прилози) и други теми. Беа емитувани 9 прилози со посебен албански етнички фокус, и 7 прилози критички кон Владата.

Коментари и оценки во вестите: Телевизијата неутрално критички известува за политичката криза (3 мај: „Протестите на шарената револуција во четвртата недела“). Протестите се следеа секојдневно (4 мај: „Шарената револуција во 16-от ден, против избори без прочистен избирачки список“). Се пренесуваат ставовите на меѓународните претставници (5 мај: „Бејли и Орав велат дека политичката криза зависи од одлуката на Иванов“; „Според претседавачот на ЕУ, нема минимални услови за фер избори“). Беа следени сите видови активности поврзани со аболицијата (5 мај: „Во Битола, герила акција за честитки на аболицијата на Талевски“).

Се известува за обидите на странците и на партиите за решавање на кризата, се пренесува изјава од лидерот на СДСМ Заев (3 мај: „Бараме повлекување на аболицијата и повикување на Собранието за да се исполнат условите за фер избори“).

Исто така, се известува и за различни последици од политичката криза (2 мај: „Според експертите, безбедносната ситуација во земјата е алармантна“; „Можна е и меѓународна изолација на Македонија како притисок за повлекувањето на помилувањето“. Главните настани и теми поврзани со политичката состојба постојано беа во фокусот (4 мај: „Германија именуваеше специјален пратеник за земјата“; „МКГ смета дека Македонија е опасна и за регионот“. Се пренесуваа и предупредувањата за економски последици (5 мај: „Од НБМ алармираат дека кризата влијае на намалувањето на економскиот раст“).

Темите од посебен интерес на Албанците беа во знакот на ОНА (2 мај: „Одбележување на 15 години од конфликтот во 2001 година“), а се најавува и годишнината од кумановските настани (4 мај: „Дивата населба со спомен марш, жителите најавуваат бојкот на политичките протести“).

Емитувани се и критички прилози за задолжувањата на Владата (3 мај: „Јавниот долг во првите четири месеци достигна 4,3 милијарди евра“), а се пренесуваат и критиките од функционерите на опозицијата за работата на власта (7 мај: „Николовски, заменик министерот за земјоделие, бара одговорност за парите од јапонскиот фонд, 50 илајди евра за фирма која нема канцеларија“).

Поводот со денот на медиумите беше искористен за да се фрли светло и врз оваа тема (3 мај: „На Меѓународниот ден на медиумите, ЗНМ повторува дека не се почитува слободата на изразување“). Се пренесуваат и експертски ставови (3 мај: „Македонија е во медиумски мрак, власта и сопствениците на медиумите се главни виновници“).

Користење на изворите: Во 25 прилози се користи еден извор, а во 15 прилози со два или повеќе извори, но со единствена позиција. Во најголем број прилози, 27, се користат по два или повеќе извори со различни или спротивставени гледишта.

Директни обраќања: Во целиот период е емитувано само едно директно обраќање, од лидерот на СДСМ Зоран Заев.

Аудиовизуелна презентација: Не е забележана манипулативна аудиовизуелна презентација.